ဗိုလ်မှူး ဘိုလေး ဗိုလ်ကြီး စံဝင်းနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက် ။ ။

ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း၌ ကိုင်း ရင်း သား လူမျိုး ရှေးနှစ်ပေါင်းသောင်းချီ၍ နေထိုင်ခဲ့လျှက် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း ဗော်တိုမိုတိုင်းသို့သွား ရောက်ပြီး ထွင်းဖေါက် လှေသားလိုက်ပါတယ်။ ဆိုင်ကိုလွှင်း ထင် လှေသားပြီး ကိုနေရာကိုလည်း ရခိုင်လူမျိုး များ ဆိုင်ရာမှာ ဝင်းထဲ ဝေသောင်ကိုင်ရေး သား မြှင့်ခဲ့ပါတယ်။

ဆိုင်ကိုလွှင်း ဗော်တိုမိုတိုင်းမှာ နေပြည်နိုင်ငံတကာဝန်ထမ်း သောင် ရှမ်းကြီး၊ လှေသားမှုအရ၊ ရှမပင်မှ ဘင်္ဂါလီနှင့်ရခိုင်လူမျိုး များ ရှိနေခဲ့ တာကို တွေ့ရှိရပါတယ်။ ဆိုင်ရာဝင် နဲ့တိုက်ပွဲ ဖြစ်ပွားတဲ့နေရာ၊ ထပ်မံ ဗော် ဂိုင်းကီတော ပြည်နယ်ကို ခြား ကိုကြိုင်ကျွမ်းပြီး အကျယ်တိုက်ခိုက်ပြီး မှလက်နက် ရ ရှိခဲ့ကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ထို ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း ဘင်္ဂါလီရခိုင်လူမျိုး များ သည် ဖြစ် မဟုတ်ဘဲ အတွင်း ရှိကြသော ကိုင်း ရင်း သား များ နှင့် တိုင်းရင်း ရေး ၊ စီး ပွား ရေး ၊ လူမှုရေး နှင့် ကြား လူ့အခွင့်အ ရေး ဆိုင်ရာများ ဖြစ်ပြီး ကိုး ကြိမ်ဆွဲ ချိန်နိုင် ငံ တော်သို့ စွက်ဖက် ဝင်ရောက်ရန် ရှင်းလင်းပြသူ များ ဖြစ်သည်ကို နောင်တွင်လည်း အလဲ တူ ညီ၍ စုစည်းမှု ရေး များ ရရှိကြောင်းပါတယ်။ ထို့ကြောင့် ဗော်တို ပြည် ထောင်စု အမျိုး သား များ သို့တ ရေး ထိုက်သည့်ပြဿနာ နေ ရှိသမျှ၊ ရေးရာ အ ရေး ရှိပြီး နေထိုင်ရာ ပြည်ထောင်စုသားလူမျိုး များ ကိုလူမျိုး ရပ်တစ်ခုအ နေ နဲ့သည် အချက်ပြ ကြောင်း ပြောကြား ခဲ့ပါတယ်။ ထို့ပြင်တစ်ဦး က မေးမြန်းချက်ကို တင်ပြခဲ့ပါ တယ်၊ ထား ရှိပါတယ်၊ သူတို့ကတော့ ခွဲ့နိုင်ငံမှ ရခိုင်ပြည်နယ်သို့ ဝင် ကို ရောက်မည်ကို ထိုမြှင့်တင်ထား ပြီး လား ဟု ၊ လူမျိုးနယ် တွေကို ၊ မျိုး မသွား မှာ ဆိုကြပါတယ်၊ ရခိုင်အမျိုး သား တွေ ၊ ထိုနေ ရာမှာ နေထိုင်သုံးမည်သ လောက် ပါ။

မကြာ ခင်ကျွန် တော်လည်း (လူ-အင်နီ-ဒီ-ဝီ) ပါတီဝင်ပြီး ပိုး ရေးတိ ဝန်နှင့်ရခိုင်ပြည်နယ်ကို အင်း တိုးမြင့် စဉ်ခွဲပါတယ်။ ဝင်း ပိုး ရေး ဆင်း ရင်း နှင့် မောင်း တောပြီ၊ တူး သီး တောင်ပြို ရေ့ကိုလည်း အရေ ခက်လာ ခဲ့ရသ ကြောင်း အ ပြော ပေး လိုပါတယ်။ ဆိုင် နစ် တွေကိုကျွန် တော် ရောက်ရှိသည့် ထိမှာ ဒေသခံလူမျိုး ရှေး ... ရှာ၊ မှတင်ရာလူမျိုး ရှေး နေနေပါကျွန် တော် နဲ့ ရင်း ၊ ရင်း နှီး နှီး ၊ ... လင် ယင်း ပွား ရေး နိုင် မ ... သည့် တွေကိုလည်း ပြုပြင်သွား မယ် ဆို တာ ပြောကြား လိုပါတယ်။

ရခိုင်ပြည်တ ဘမြန်မာပြည် ပြည်နယ်တစ်ခု ပါ။ ရခိုင်ပြည်၌ ဘင်္ဂါလီ ဝို က ရေစီးသို့ တွေ့ဟာကျွန် တော်ကိုယ်တိုင် တွေ့ ဖူးလို့အလိုလိုက်မှတ်ယ သား ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ... ဘာဘိုင်း ဘုတ်တင် မဆလတစ်ပါတီစနစ် ခြေမလိုး မောက်တ နေပြီး နောက်ထပ်ရဲ့ဂုဏ်ပြုဝင် တွေလတ်ဝ်အုပ်ရ တွေပြီး ပိုး တဲ့ဟိုဦး တိ၊ စနစ် ဒိတက်လာ မည့်အခွင့် မြေ မော က် ရေ ဘ ကို မတူတာ်လျှပ်ကျွန် တော်တို့လက်ထဲ ယော င်ရွက် ဖြစ်ပါတယ်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တ ဘဝ၀ဝ်ကြာ ယာ လွှတ်လပ်ရေး ပြည်နယ် -- ၂/ သို့--

ဗိုလ်မှူး ဂျီ ဆေးဒေါ်ကြီး ၏ မိန့်ခွန်း တွင်ပြည်ရှုတ်ရန် ။ ။

ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း၌ တိုင်းရင်းသား လူမျိုး ရှိနေခဲ့ပတ်သက်ပြီး တော့လုံးနဲ့ ၁၉၆၀ ခုနှစ်ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်သွား ရောက်ပြီး တွင်းဆင်း လေ့လာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဆင်း လေ့လာပြီး ကုန်နောက်ပိုင်းမှာလူမျိုးများ တိုင်ရာမောတမ်း တစ်စောင်ကို ရေး သား ပြုစုခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ကိုယ်တွေ့ နေပြင်နိုင်ငံတော်ဝန်ထမ်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြ၊ လေ့လာချက်အရ၊ ရာဇဝင်မှာရိုဟင်ဂျာနဲ့ရခိုင်လူမျိုး များ ရှိနေခဲ့တာကို တွေ့ရှိရပါတယ်။ အဲဒီရာဇဝင်နဲ့ တူတဲ့သူတို့ တွေဟာဘဂိုတ ခေတ်က၊ တပ်မတော် ... ရင်ဂိုင်ကာ ပြည်နယ်သီး ခြား လိုကြင်လို့အကြီး အကျယ်ခံတိုက်ခဲ့ပြီး မှလက်နက် ချခဲ့ကြ ပါတယ်။ အဲဒီ ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း ရိုဟင်ဂျာလူမျိုး များ သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရှိအခြား တိုင်း ရင်းသား များ နည်း တူနိုင်ငံ ရေး၊ စီး ပွား ရေး၊ လူမှုရေး နဲ့အခြား လူ့အခွင့်အ ရေး ဆိုင်ရာတို့တွင်စည်း လုံး ညီညွတ်စွာနိုင်ငံတော်ကိုထောက်ပံ့ ... ခွင့်ရရှိခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သလို နောင်တိုလည်း အလားတူ ... ရေး များ ရရှိဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ အကြောင်းကတော့ ကျွန်တော်တို့ ပြည်ထောင်စုဖွား သား များ ... ပါတ်သက် ... နေခဲ့သမိုင်း ရေးရာ အရ၊ ... နေထိုင်ခဲ့ကြတဲ့ရိုဟင်ဂျာလူမျိုး များ ကိုလူမျိုး စုငယ်တစ်ခုအ နေနဲ့အသိအမှတ်ပြုကြောင်း ပြောကြား ခဲ့ပါတယ်။ တိုစ ဦးကတည်း က မေလ ... ဆိုတာ ... ခဲ့ပါတယ်၊ ... ခဲ့ပါတယ်၊ သူတို့ဟာဘင်္ဂလား ဒေ့ရှ်နိုင်ငံမှရခိုင်ပြည်ထဲလူဦး ရေ တိုး ပွား ... မည်သည့်ကိစ္စကိုမှ အမြဲသတ်ယား ပြီး ... မှ၊ သူတို့နယ် မြေကို၊ ... မသွားမှာ သိကြပါတယ်၊ ရခိုင်အမျိုး သား တွေဟာ၊ အဲဒီ နေရာမှာ နေထိုင်သုံ့မရှိသလောက် ပါ။

... တော်လည်း (ယူ-အင်န်-ဒီ-ပီ) ပါတီစည်း ရုံး ရေးတဝန်နဲ့ရခိုင်ပြည်နယ်ကိုဆင်း ဘူးအစ်အစဉ် ရှိပါတယ်။ စည်း ရုံး ရေး ဆင်း ရင်း နဲ့ ... ကောင်း တော ... တောင်ပြုချက်ကိုလည်း အ ရောက်လာခဲ့ရဲ့အ ကြောင်းအ ... ပေး ကိုပါတယ်။ အဲဒီနယ် တွေကိုကျွန် တော် ရောက်ခဲ့ ... မှာ ... လူမျိုး ရှိ ... ရိုဟင်ဂျာလူမျိုး ... နေခဲ့ပါတယ် [illegible]

အုပ်ချုပ်ရေး ကိုတင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် (Full Autonomy) ရရှိကတဲ့ပြည်
နယ်တို့ကျူဆပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရေခက်တဲ့အခါမှာ သေးစိတ် ဆွေးနွေး ပါ
မည်ခင်ဗျား ။ ။

၂၇၊၁၁၊၈၈